

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 16/08

Meditaties:

Deze meditatie staat ook online op <https://youtu.be/HsCgrd3CSfw>

Een ommekeer

Meditatie door Heleen Ransijn (proponent, Vilvoorde)

Lied: Voor mensen die naamloos (NLB 647: 1,3,4)

1. Voor mensen die naamloos, kwetsbaar en weerloos door het leven gaan, ontwaakt hier nieuw leven, wordt kracht gegeven: wij krijgen een naam.
3. Voor mensen die vragend, wachtend en wakend door het leven gaan, weerklinken hier woorden, God wil ons horen: wij worden verstaan.
4. Voor mensen die hopen, wankel gelovend door het leven gaan, herstelt God uit duister Adam in luister: wij dragen zijn naam

Welkom en bemoediging

Welkom u allemaal, wie deze dienst leest op papier of wie kijkt naar de video-opname. Nog steeds kunnen we elkaar niet in de kerk ontmoeten. Nog steeds moeten we het doen op andere manieren dan we gewoon zijn. Ik hoop dat u in de woorden van deze dag troost en bemoediging mag vinden, nu we elkaar niet rechtstreeks kunnen ontmoeten.

We zijn misschien gewend, om Jezus als een soort perfecte mens te zien. Maar in de lezing van vandaag laat hij zich van z'n meest menselijke kant zien - in ongunstige zin. Een vrouw vraagt hem om hulp, wanhopig om haar dochter, die zichzelf niet meer is. Door een demon bezeten, in de taal uit die tijd. Jezus wijst haar bruusk af omdat zij niet tot zijn volk behoort. Maar door haar volharding, door haar vaste vertrouwen dat God haar toch zal horen in haar nood, komt Jezus tot inkeer. En dat heeft grote betekenis voor het vervolg van zijn missie op aarde.

En ook in deze meditatie in woord en gebed stellen wij onze hoop op de naam van de ENE die hemel en aarde gemaakt heeft die trouw blijft, zolang er dagen zijn en die nooit loslaat wat zijn hand ooit begon.

Kyriegebed

Heer, wij brengen bij u al onze angst
de angst om oud te worden en de angst voor de dood
de angst om alleen te blijven en die om verlaten te worden
de angst voor verantwoordelijkheden waartegen we niet zijn opgewassen
en de angst om niet nodig te zijn
de angst voor wat het corona-virus tot gevolg kan hebben
voor ons en voor de mensen om ons heen
alle angsten brengen wij bij u god
Heer ontferm u

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 16/08

Christus wij brengen onze droefheid bij u
onze vermoeide milde wanhoop
over zoveel dagen in lockdown, zoveel weken in onzekerheid
zoveel maanden die nu al in het teken staan van de Corona-crisis.
neem onze zwakheid en onze angst in uw hart.
Christus ontferm u

God, vaste grond van al het leven
wij brengen onszelf bij u, met al onze nood
opdat gij ons hoort als wij tot u roepen
en wij weten dat wij niet uit uw hand kunnen vallen
op geen enkel moment van ons bestaan.
Heer ontferm u

Lied: Bless the lord, my soul (NLB 103e)

Bless the Lord, my soul, and bless God's holy
name
Bless the Lord, my soul, who leads me into life.

Prijs de Heer, mijn ziel, en zegen zijn heilige
naam,
Prijs de Heer, mijn ziel, die mij naar het leven
leidt.

Evangelielezing: Matteüs 15:21-28

En weer vertrok Jezus; hij week uit naar het gebied van Tyrus en Sidon. Plotseling klonk de roep van een Kanaänitische vrouw die uit die streek afkomstig was: 'Heb medelijden met mij, Heer, Zoon van David! Mijn dochter wordt vreselijk gekweld door een demon.' Maar hij keurde haar geen woord waardig. Zijn leerlingen kwamen naar hem toe en vroegen hem dringend: 'Stuur haar toch weg, anders blijft ze maar achter ons aan schreeuwen.' Hij antwoordde: 'Ik ben alleen gezonden naar de verloren schapen van het volk van Israël.' Maar zij kwam dichterbij, wierp zich voor hem neer en zei: 'Heer, help mij!' Hij antwoordde: 'Het is niet goed om de kinderen hun brood af te nemen en het aan de honden te voeren.' Ze zei: 'Zeker, Heer, maar de honden eten toch de kruimels op die van de tafel van hun baas vallen.' Toen antwoordde Jezus haar: 'U hebt een groot geloof! Wat u verlangt, zal ook gebeuren.' En vanaf dat moment was haar dochter genezen.

Lied: La ténèbre n'est point ténèbre (NLB 139d)

La ténèbre n'est point ténèbre devant toi,
La nuit comme le jour est lumière

Het duister is voor u geen duister,
de nacht even licht als de dag.

Overweging

Lieve mensen van God,

Wat ik mooi vind aan de Bijbel is dat het vaak zo verrassend menselijk is. En daardoor zo herkenbaar. En dat maakt het ook weer spannender. Want als iets herkenbaar is, als iets dicht op m'n eigen huid komt, dan moet ik daar wat mee. Dan kan ik dat niet zomaar laten liggen. En in dat verhaal dat we net hoorden, blijkt dat ook aan Jezus van Nazareth - hoe zeer die ook genoemd wordt: Jezus Christus, de Gezalfde - dat ook aan hem niets menselijks vreemd is. Jezus wordt Zoon van God genoemd, maar in dit verhaal toont hij zich in eerste instantie vooral als heel gewoon: zoon van Jozef. Een mens. Met heel menselijke nukken, zou ik bijna zeggen.

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 16/08

Als het verhaal begint, heeft hij een drukke tijd achter de rug. Hij is rondgetrokken in z'n geboortestreek, Galilea, in het noorden van wat wij nu Israël zouden noemen. Hij heeft daar verhalen verteld aan de mensen, onderricht gegeven in de vorm van verhalen, zoals zeker in die tijd gebruikelijk was. Hij heeft het aan de stok gekregen met de religieuze autoriteiten. Hij heeft ook moeten meemaken dat zijn grote voorganger, Johannes de Doper, door koning Herodes gedood werd. En wat gebeurt er dan? Zo staat er: Jezus wijkt uit. Naar het land ten noorden van Galilea. Het land van Tyrus en Sidon. Dat is heidens land. Als je daarheen gaat, als gelovige jood, dan is het goed mis. Je zou ook kunnen zeggen: Jezus duikt onder. Maar kennelijk is de roem van die joodse leraar ook tot dat heidense gebied doorgedrongen. Want daar is opeens die vrouw. Ze wordt door de evangelist Mattheüs een 'Kananese' genoemd. Alsof hij de tegenstelling nog wat scherper wil maken. Hier Jezus, gelovige jood, daar een vrouw van het volk van Kanaän, de oudste vijand van het volk van Jezus. Die vrouw mag dan wel heidens zijn, maar ze roept hem aan met "zoon van David". De oude erenaam van de Gezalfde, de Messias. Christus, in het Grieks. De grote bevrijder waar zo door gelovige Joden op gehoopt werd in die tijd. Maar Jezus slaat geen acht op haar. Zijn leerlingen wel, die ergeren zich eraan en zeggen dat hij haar weg moet sturen. Want haar geroep trekt aandacht en dat is het laatste wat je kunt gebruiken als je uitgeweken bent. De vrouw blijft echter roepen.

En dan zegt Jezus tegen de leerlingen: ik heb niets met haar te maken, ik ben alleen tot de verloren zielen van m'n eigen volk gezonden. Eigen volk eerst; sterker nog, alléén eigen volk. Maar de vrouw laat zich niet afschepen - ze zal buiten zichzelf zijn van zorg over haar dochter, dit is mogelijk haar laatste toevlucht. Vervolgens zegt Jezus iets dat eigenlijk ontzettend bot is: "het is niet goed om het brood van de kinderen te nemen en dat aan de honden te geven." Dat is nou echt *over the top*, om het in goed Nederlands te zeggen. Een klap in het gezicht van de vrouw. Maar zij, nog steeds wanhopig, geeft niet op. Ze pakt 'm op z'n eigen woorden. De honden eten toch ook mee van de kruimels die van de tafel vallen? Ik vraag er niet om, gelijk gesteld te worden aan iemand van je eigen volk, Jezus. Ik vraag maar om de kruimels, maar die heb ik wel nodig, wánt m'n dochter moet gered worden. En dat is 't moment dat Jezus omkeert. Letterlijk, hij keert zich naar de vrouw toe. Maar hij maakt ook een innerlijke ommekeer.

En binnen dat geheel van het verhaal waarin deze scène zich afspeelt, binnen het geheel van het evangelie van Mattheüs, is het ook een ommekeer in de richting van het verhaal. Het verhaal over de vrouw staat in tussen twee verhalen over een wonderbare vermenigvuldiging van broden en vissen. Twee weken geleden konden we al horen van de eerste, vijf broden en twee vissen, die zoveel eten opleverden dat er twaalf manden met overschot waren. Deze speelde zich af in joods gebied, en de twaalf manden staan duidelijk voor de aloude twaalf stammen van Israël, van het volk van Jezus. Daar is de overvloed van God, waar Jezus voor staat, nog alleen gericht op z'n eigen volk. Iets verderop in hetzelfde hoofdstuk waar ons verhaal van vandaag in staat, komt er nog zo'n wonderbare maaltijd. Die is op heidens gebied, in de woestijn aan de overkant van het meer van Galilea. En daar worden niet twaalf manden opgehaald, maar zeven. Het getal van de overvloed, maar ook: van het geheel, de volkomenheid. Israël én de rest van de volken. De overvloed van Gods goedheid, de rechtvaardigheid en de barmhartigheid van het Koninkrijk van God, die zijn universeel en voor iedere mens op deze aarde bedoeld.

Dit verhaal wijst mij erop, dat niemand van ons - zelfs, kennelijk, Jezus niet! - dat niemand ooit kan denken dat zij of hij God in de binnenzak heeft. God is altijd groter dan wij ons zelfs

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 16/08

maar kunnen voorstellen. Maar dat is geen grootheid van een God ver weg - dat is een grootheid die zich allereerst uitdrukt in liefde. Als wij tot God roepen, zoals ik zelf in ieder geval meermalen gedaan heb in deze vreemde maanden van Corona-crisis - dan mogen we erop vertrouwen dat we gehoord worden. Ik heb eigenlijk nooit gekregen waar ik om vroeg, in al die smeekgebeden van de afgelopen maanden. Niet letterlijk. En toch heb ik van alles ontvangen waarmee ik weer vooruit kon. Een gevoel van hoop, tegen alle hopeloosheid in. Een onverwachte ontmoeting of iemand die me opeens opbelde. Een lied dat in me opkwam.

Op dezelfde avond dat ik mijn vakantie in Noord-Holland moest afzeggen vanwege het advies om bij terugkeer in quarantaine te gaan, bracht iemand - een initiatief onder m'n aandacht om hier in België bij mensen in de tuin te kamperen. Misschien allemaal toeval, misschien allemaal uit m'n eigen verbeelding afkomstig. En toch heb ik ergens de sterke gewaarwording, dat ik gehoord word.

God hoort onze nood, zoals Hij de nood hoorde van die Kananese vrouw. "U hebt een groot geloof!" zei Jezus haar. Dat had ze ook. Zij had het vertrouwen dat God, die liefde is, niet anders kan dan de nood horen van zijn geliefde mensen. De nood van ieder mens, van welk volk dan ook. De nood van mensen in Beiroet, die op dit moment hun stad in puin zien liggen. De nood van de mensen in de vluchtelingenkampen in Griekenland. De nood van slachtoffers van het Corona-virus, overal ter wereld. De bewoners van Beiroet die zomaar onderdak bieden aan stadgenoten die hun huis kwijtraakten door de explosies in de haven, zij zijn de handen van God die hoort. De mensen die met hart en ziel werken om het leven in de vluchtelingenkampen nog enigszins menselijk te maken, zij zijn de ogen van God die hoort.

Wij zelf op het moment dat we ons uitspreken tegen racisme, op het moment dat wij een ander hoop geven, op het moment dat wij ons omkeren om een ander mens werkelijk te horen: wij kunnen de handen, de oren, de ogen, de mond zijn van God die hoort. Een God die in al zijn onbegrijpelijke grootheid ook ons wil horen als wij zelf in nood zijn. Een God van oneindige liefde.

Moge het zo zijn.

Lied: Ubi caritas et amor

Ubi caritas et amor, Deus ibi est.
Congregavit nos in unum Christi amor.
Exultemus, et in ipso iucundemur.
Timeamus, et amemus Deum vivum.
Et ex corde diligamus nos sincero.

Waar vriendschap is en liefde, daar is God.
De liefde van Christus heft ons verzameld als één
Laat ons vreugde scheppen en blij zijn in Hem!
Laat ons de levende God vrezen en liefhebben
en elkaar liefhebben met een oprecht hart.

Voorbeden

Lieve God,
Wij danken u voor uw goedheid zonder einde,
voor uw openheid naar ieder mens die haar nood naar u uitroept,
voor uw liefde en trouw voor ons mensen
wij danken u dat gij hoort naar wie tot u roepen.

Hoor dan de nood
van vluchtelingen aan de grenzen van Europa,
in opvangkampen en daarbuiten

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 16/08

de nood van ontheemden in eigen land
de nood van jongeren in achterstandswijken, die geen kant op kunnen
en die van mensen in psychische nood
voor wie het leven nu extra zwaar zal zijn.
Hoor hun roepen, breng mensen op hun weg
die uw handen, voeten, ogen en oren zijn.
En als het op onze weg komt, o God,
laat ons dan uw handen, voeten, ogen en oren zijn.

Hoor de nood van mensen in landen
waar het Coronavirus maar voortwoedt
door toedoen van regeringen die zich niet om hun mensen bekommeren.
Wij noemen met name de Verenigde Staten, Brazilië, Bolivia, India.
Hoor de nood van mensen in Beiroet en de rest van Libanon
waar die verschrikkelijke explosie nóg meer ellende bracht
aan een volk dat al zo zwaar beproefd wordt.
Hoor de nood van mensen overal ter wereld, die te maken krijgen met racisme
waardoor zij als minder gezien worden dan anderen, alleen vanwege hun huidskleur.
Hoor de nood van deze aarde, geteisterd door klimaatverandering
die droogte brengt, hitte, stormen.
Hoor de nood van uw mensen,
inspireer ons en anderen om verder te zien dan eigen belang.
Spoor ons en anderen aan om te zoeken naar oplossingen
die recht doen aan uw mensen en recht doen aan uw aarde.
Laat ons uw handen, voeten, ogen en oren zijn.

Lieve God,
hoor ook de nood van uw mensen
als wij in stilte bidden voor wat ons ter harte gaat (...)
En hoor ons als wij bidden
met de woorden die Jezus ons leerde:
ONZE VADER.....

Slotlied: Vonkje van hoop (NLB 427)

Vonkje van hoop diep in mij,
lieve God, wakker het aan
tot een vlam van vertrouwen

Wakker aan, wakker aan,
dat wij gaan in vurige liefde,
vonken die overslaan

Zegenbede

Dat de Levende Zijn genade aan ons betoont,
dat het licht van Zijn aangezicht onze gids zal zijn,
dat Hij ons bewaren en ondersteunen zal,
dat Zijn Geest altijd aan onze zijde zal zijn,
dat Haar engelen over ons waken,
wanneer wij slapen, en als wij ontwaken,
dat Zij ons zal vervullen met Haar liefde
dat wij Haar én elkaar zullen liefhebben en dienen al onze dagen.
Dan zullen wij het visioen van de Levende zien.
Hij, die is: Vader, Zoon en Heilige Geest